# LAST MOMENT

## GILLETTE & TOLERANCE

## (GOOD AND EVIL)

FERDINANDO FREGA

# GILLETTE & TOLERANTIE

*Een manifest in twaalf bewegingen, geschreven in korte regels: het goede is niet natuurlijk maar kwetsbaar, bewust en kostbaar; het kwaad is functioneel en heeft geen monsters nodig; er bestaat geen neutraliteit en rond het lezen ontstaat geen gemeenschap. Het eindigt met de terugtrekking van de auteur en een brief die de lezer om een standpunt vraagt, niet om instemming.*

## I. EEN ONGEVRAAGDE PREMISSE

Deze tekst is niet geschreven om te behagen.
Hij is niet geschreven om te onderwijzen.
Hij is niet geschreven om te redden.

Hij bestaat omdat sommige mensen genoeg hebben gezien.
En wie het eenmaal heeft gezien, kan niet meer doen alsof.
Het Goede komt niet vanzelf.
Het Kwaad wel.
Dit is geen mening.
Het is een onaangenaam feit.

## II. DE VALSE ONSCHULD VAN HET GOEDE

Het Goede is niet natuurlijk.
Het is kwetsbaar, bewust en kostbaar.
Wie gelooft dat het Goede spontaan is,
heeft het nooit echt hoeven verdedigen.
Het Goede vraagt:
• aanwezigheid
• inspanning

• zelfbeheersing
• verlies
Het Goede groeit niet in comfort.
Het Goede groeit tegen de stroom in.
Daarom wordt het vaak voor zwakte aangezien.

## III. DE NORMALITEIT VAN HET KWAAD

Het Kwaad hoeft niet opgeroepen te worden.
Het heeft geen rituelen nodig.
Het heeft geen monsters nodig.
Het Kwaad is functioneel.
Het past zich aan.
Het rechtvaardigt zichzelf.
Het gaat op in de massa.
Het Kwaad schreeuwt niet.
Het Kwaad legt uit.
Het zegt je:
• “Dit is niet het moment.”
• “Dit is niet mijn verantwoordelijkheid.”
• “Er is geen alternatief.”
• “Zo werken de dingen nu eenmaal.”
Het Kwaad gedijt in de normaliteit.

## IV. ER BESTAAT GEEN NEUTRALITEIT

Neutraliteit is een comfortabele mythe
bedacht door wie de prijs van de keuze niet wil betalen.

Elke niet-keuze is een keuze.
Elk uitstel is een overgave.
Elke rechtvaardiging is een handtekening.

Wie niet voor het Goede kiest,
is niet neutraal.
Hij maakt plaats voor het Kwaad.

## V. HET GOEDE IS NIET VRIENDELIJK

Het Goede troost niet.
Het sust niet.
Het stelt niet gerust.
Het Goede legt bloot.
Het plaatst je voor de spiegel
wanneer je liever een excuus zou hebben.
Het eist verantwoording:
• voor wat je vermeed
• voor wat je rechtvaardigde
• voor wat je “noodzakelijk” noemde
Het Goede eist samenhang,
geen zuiverheid.

## VI. HET KWAAD IS NIET WREED

Het Kwaad presenteert zich zelden als wreedheid.
Het presenteert zich als noodzaak.
Het heeft een baan.
Het heeft een gezin.
Het heeft een respectabele rol.
Het echte Kwaad:
• vernietigt niet met geweld.
• valt niet openlijk aan.
• vreet stilletjes aan.
Het wordt bedreven door wie

schade aanricht
zonder zijn handen vuil te maken
en zonder sociale goedkeuring te verliezen.

## VII. VERHALEN SPREKEN NIET VRIJ

Verhalen helpen ons begrijpen.
Maar ze redden niet.
Verhalen ontroeren.
Maar ze beslissen niet.
Je kunt doormaken:
• ziekte
• verlies
• verraad
• onrecht
• diep lijden
En onveranderd blijven.
Pijn maakt je niet beter.
Ze maakt je zichtbaarder.

## VIII. VERANTWOORDELIJKHEID

Niets van wat je hebt doorgemaakt
maakt je automatisch “goed”.
Het maakt je verantwoordelijk.
Elke pijn die niet wordt omgezet
verandert in gif.
Elke wonde die als excuus wordt gebruikt
wordt een wapen tegen anderen.
Verantwoordelijkheid is waar het vertellen eindigt
en de ethiek begint.

## IX. DE EENZAAMHEID VAN HET GOEDE

Het Goede is vaak alleen.
Het heeft geen publiek.
Het krijgt geen applaus.
Het biedt geen onmiddellijk rendement.
Het is een kleine daad
verricht wanneer niemand kijkt.
Het is een grens die je jezelf oplegt
wanneer het makkelijker zou zijn om er voordeel uit te halen.
Het Goede verandert de wereld niet.
Het verandert de richting.

## X. HET LOT ALS LEUGEN

Het lot is een elegant excuus
om het gewicht van de keuze te ontlopen.

Er is geen lot dat je vrijspreekt.
Er is alleen een reeks beslissingen
die nooit eerlijk onder ogen zijn gezien.

Het toeval kan je pad kruisen.
Maar jij beslist
wat je ermee doet.

Geluk is geen geschenk.
Het is verantwoordelijkheid bij voorbaat.

## XI. DE LIJN

Er komt een moment
waarop verwarring niet langer mogelijk is.

Aan de ene kant:
wie weet dat hij tot het Kwaad in staat is
en ervoor kiest het niet te doen.

Aan de andere kant:
wie zich “goed” noemt
om helemaal niet te hoeven kiezen.

Dit is de lijn.
Er zijn er geen andere.

## XII. GEEN GEMEENSCHAP

Dit manifest
schept geen gemeenschap.
Het biedt geen erbij horen.
Het geeft geen toevlucht.
Wie blijft,
doet dat alleen.
Wie vertrekt,
wordt niet tegengehouden.

## DE AUTEUR TREKT ZICH TERUG

Na deze tekst
is er geen vervolg.
Er is geen uitleg.
Er is geen auteur.
De auteur trekt zich terug
omdat hij niet langer nodig is.
Alleen de lezer blijft over,
alleen met zijn keuzes.

### *Openbaring*

Het Goede maakt je niet beter.
Het Kwaad maakt je niet slechter.
Ze onthullen je.
Ze onthullen wie je bent
wanneer niemand kijkt
en er niemand te overtuigen valt.

### *Afsluiting*

Als je hier troost zoekt,
is dit de verkeerde tekst.
Als je een moraal zocht,
heb je je tijd verspild.

Als je iemand zoekt om de schuld te geven,
kijk om je heen.

Dit is geen les.
Het is een lijn.

De cirkel is gesloten.

## BRIEF AAN DE LEZERS

Je bent hier niet door toeval gebracht,
maar het toeval spreekt je niet vrij.
Nieuwsgierigheid is geen onschuld.
Het is een proef.
Wat je hebt gelezen, vraagt geen instemming.
Het vraagt een standpunt.
Als je ongemak voelde, is dat omdat er iets werd geraakt.
Als je niets voelde, is dat ook een antwoord.

Deze tekst zoekt geen geloof.
Hij biedt geen leiding.
Hij belooft geen verlichting.
Hij laat je achter met wat overblijft
wanneer de verklaringen ophouden.
Geen auteur staat nu achter deze woorden.
Geen gemeenschap wacht op je.
Er volgt geen conclusie.

Alleen je keuzes gaan door.
Sluit de pagina wanneer je er klaar voor bent.
Niet eerder.
De auteur trekt zich terug
—
Wat volgt

is geen

doctrine.

Het is

reflectie.

—

*Ferdinando Frega*